

iMDAT-Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği

&

Acıbadem Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK İSTİSMARINA YÖNELİK ÖZEL RAPOR

Çocukların durumuna baktığımızda çocuklara yönelik cinsel istismarın, çocuk yaşta evlendirilen kız çocuklarının ve mülteci çocuklar probleminin listenin ilk 3 sırasını oluşturduğunu görmekteyiz. Gündeme gelmemesine karşın siber şiddet, ev ve okullarda dayakla en yoğun karşımıza çıkan fiziksel şiddet ve akranlar arası şiddette diğer problemler içinde öne çıkanlar olarak gözükmektedir.

Çocuk hakları sözleşmesini imzalamış bir devlet olarak çocuğun yararı ilkesini unutmadan her adımı atmak çok önemlidir!

Prof. Dr. Oğuz POLAT

İMDAT – Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği Başkanı

ve

***ASUMA - Acıbadem Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürü***

PEDOFİLİ

Pedofili son yıllarda dünyada ve Türkiye’de gizli kalan ama çocuk istismarının en önemli problemidir. Çünkü saldırganın gizli kalması, toplumun içinde yaşayan, kariyerli kişiler arasından çıkması, sinsice uzun zamana yayarak çocukla iletişim kurması ortaya çıkarılmasını zorlaştırmaktadır. Çocukların korkudan yaşadıklarını saklaması, çocukla görüşme yapacak donanımlı uzman sayısının yetersizliği de olayların gizli kalmasına neden olmaktadır. Ailelerin olayı yargıya taşımaya korkmaları da sıklıkla gözlenen nedenlerden birisidir.

Pedofili en genel tanımıyla çocuklara yönelik anormal ve doğal olmayan cinsel çekim olarak tanımlanabilir. Pedofili bir dürtü bozukluğu olup, çocuklara karşı cinsel haz duyan kişiler tarafından çocuklara uygulanan cinsel istismardır.

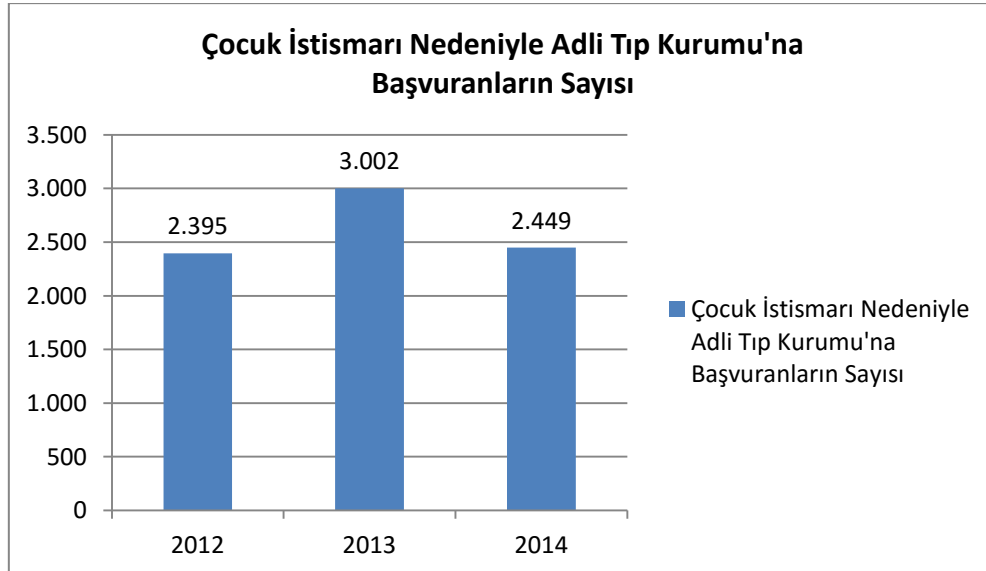
Pedofili eylemcileri çoğunlukla, yaptıklarının çocuklara yardımcı olduğu illuzyonunu yaşarlar. Bir çocuğun gelişimine katkıda bulduklarını veya çocuğun da zevk aldığı konusunda kendilerini kandırıyor olsalar da, kurbanlarına ailelerine bu konuda hiçbir şey söylememelerini tembih ederler. Bir pedofil kendi kendine durmaz, ve özüne dönmez, çünkü davranışının sorumluluğunu almaz ve zarar verecek herhangi bir şey yaptığını inkar eder. Yakalanana dek suistimal eder. Ne zaman yetişkinler, çocukları olumsuz davranışa sürüklerse, çocuklar bu deneyimden dolayı uzun süre acı çeker. Bu tür bir olayın sonucunda gurur kırılmasına suç ve utanç duyguları eşlik eder. Çocuklarda genel olarak kendine yönelik kızgınlık duygusu çok yoğundur.

Karaman olayından sonra sadece eğitim kurumlarında basına yansıyan bir sürü cinsel taciz ve tecavüz olay yaşandı Türkiye’de. Cinsel taciz ve tecavüzlerin büyük çoğunluğunun basına yansımadağı da bir gerçek. Karaman hariç 3 Mart’tan bu yana basına yansıyanlardan örnekler:

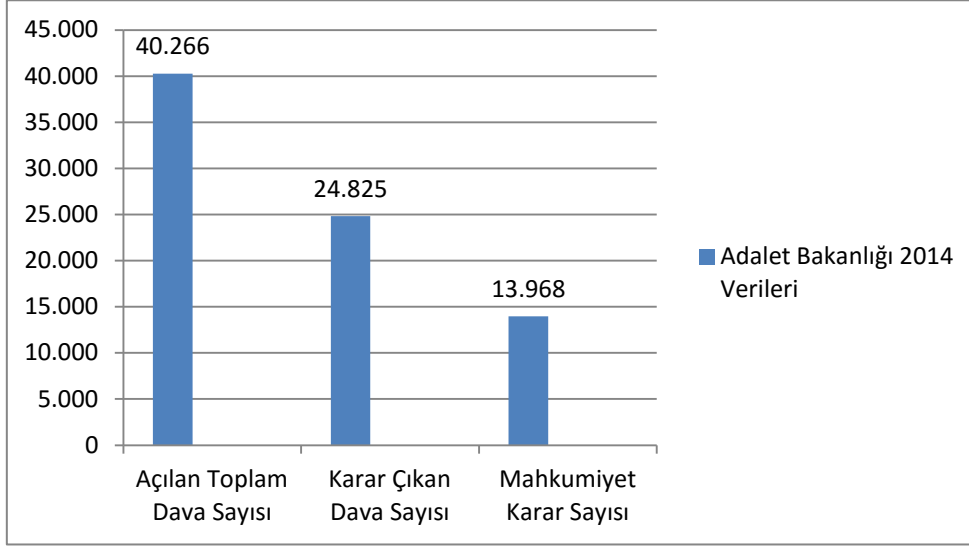
- Ezine’ye bağlı Geyikli beldesinde bulunan çok programlı Anadolu lisesi müdürü, öğrencileri taciz ettiği iddiasıyla tutuklandı. Kayseri’de öğretmeninin tecavüzüne uğraması sonrası intihar ettiği iddia edilen Cansel Buse’nin uğradığı cinsel istismarın kamuoyunda yarattığı yankı sürerken Geyikli’de yaşanan bu olay başta veliler olmak üzere Geyikli ve Ezine halkını tedirgin etti... **3 Mart 2016**

- Adana'da kız öğrencilere cinsel tacizde bulunduğu iddia edilen 61 yaşındaki matematik öğretmeni ZG. tutuklandı. Rehber öğretmene konuşan öğrenciler iddiaları anlattı... **9 Mart 2016**
- Antalya Kemer'de okul servisinde tacize suçüstü... Ortaokul yedinci sınıf öğrencisi ŞK. (14) okul yönetimine servis sürücüsü KÖ.'nün kendisine cinsel istismarda bulunduğunu söyledi. Ve polis parkta üç öğrenciyle servis aracına gören KÖ.'ye suçüstü yaptı. İki çocuk babası, 36 yaşındaki sürücü tutuklandı. **11 Mart 2016**
- İzmir'in Karşıyaka ilçesinde bir meslek lisesinde erkek öğrencileri sözlü ve elle taciz ettiği iddia edilen edebiyat öğretmeni tutuklandı. **14 Mart 2016**
- Fransa'da 1970'lerde çocuk istismarı vakalarının sayısının yüksek olması üzerine sivil toplum kuruluşları, yasal düzenleme için harekete geçmiş ve 1979'da çocuk hakları korumaya alınmış... Söz konusu yasal düzenlemeden sonra 1980'de yüzde 27.5 olan çocuğa fiziksel ceza 2011'de 2.9'a gerilemiş.

Dünyada son 4 yılda çocuklara yönelik taciz veya şiddet uygulamaları yüzde 90 arttı. Tecavüzcülerin tahminen % 5'i ortaya çıkarken % 95'i gizli kalıyor. Enstest ilişkilerin ise binde biri ortaya çıkıyor. Adliyelerdeki 4 tecavüz davasından biri çocuklarla ilgili. Çocuk istismarı nedeniyle Adli Tıp Kurumu'na başvuruların sayısının artıyor. Bu oran 2012'de 2.395, 2013'te 3.002 olan başvuru sayısı 2014'ün Ekim ayı itibariyle 2.449 olarak gerçekleşmiştir.

Adalet Bakanlığı'nın 2014 verilerine göre, her ay adli tıp kurumuna 650 ocuk cinsel istismarı vakası gönderilmektedir. Bunların dökümüne baktığımızda Őu manzarayla karŐılaŐmaktayız;

Çocuklara yönelik cinsel suçlar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun çocuklara yönelik tecavüz eylemine de yer verilen "ocukların cinsel istismarı" baŐlıklı 103. Maddesi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Hukuk sisteminde ilk göze çarpan yanlıŐ uygulanan "haksız tahrik" ve "iyi hal" indirimleridir.

Tüm bunların sonucunda özellikle ocuk ve ailelerine yönelik iyi dokunuŐ/kötü dokunuŐ ve bedenlerine istenmeyen davranışa izin vermeme temalı eğitimlerin verilmesi, çocuklara kendilerini korumaları öğretilmelidir. Buna yönelik olarak da eğitim sistemimizde öğretmenler başta olmak üzere sağlık çalıŐanlarına, sosyal hizmet uzmanlarına, psikologlara da bu konuda multidisipliner ve geniŐ kapsamlı eğitim verilmelidir. Üniversiteler özellikle bu konuda çalışan merkezler ön planda olmak üzere yararlanılması gereken kurumlardır. Birlikte alıŐmaları çok önemlidir.

Yargı Mensuplarının Eğitilmesi

CRIN Uluslararası ocuk Hakları Ağı 2016 Őubatında ocukların Adalete EriŐimi Raporunda yasal düzenlemeler göz önüne alınarak yaptđı sıralamada Türkiye'yi 197 ülke arasında 54. Sırada göstermektedir.

ocukla ilgili problemlerin içinde belki de öncelikle konuŐulması ve çözüme kavuŐturulması gereken problemlerin baŐında konuyla ilgili çalışan meslek gruplarının bu konudaki bilgi ve bilinç eksiklikleri ve duyarlılıklarının olmayıŐı gelmektedir. Bu durum özelikle yargıda

karşımıza çıkmaktadır. 25 yıldan beri taraf olduğumuz çocuk hakları sözleşmesinin en önemli prensibi olan çocuğun yüksek yararının mahkeme kararlarında göz ardı edildiği ve yok sayıldığı gözlenmektedir. Aşağıdaki iki örnek bunun somut yaşanmış durumlarıdır.

Cansel B.K nin intiharına neden olan istismarcı öğretmenin mahkemeden beraat etme sebebinin herhangi bir şikayet yapılmamış olması cinsel taciz davalarında mağdurun hakkının ne düzeyde korunduğu sorusunu da beraberinde getiriyor.

Başka bir davada Diyarbakır'da cinsel istismara maruz kalmış bir çocuğun 5 defa muayene edilerek travmatize edilmesini önlemek için kaçırıp götürülen ailenin peşine düşen mahkeme raporlardaki çelişkilerin düzeltilmesi için çocuğun bir daha muayene edilmesinde diretiyor ve getirilmezse polis eşliğinde getirilmesi kararını veriyor.

% 50 zihinsel engelli bir erkek çocuğuna cinsel istismarda bulunan taksiciye mahkeme, **“erken boşalma”**indirimi uygulanmıştır.

14 yaşındaki kız çocuğunun başına taşla vurup, tecavüz eden ve savcının hakkında 43 yıl istediği sanığa mahkemenin 11 yıl 8 ay hapis cezası verilmiştir.

Mahkemelerde de **“iyi hal ve saygın tutum indirimi”** cinsel suçlara yönelik davalarda görülen bir durumdur ve cezalardaki caydırıcılığı güçsüzleştiren bir durumdur. Ayrıca sıfır tolerans prensibini de yok eden bir uygulama olarak da ön plana çıkmaktadır.

Bu örnekler bize yargı elemanlarının çocuğun yüksek yararı prensibini içselleştirmeleri için çocuk hakları konusunda eğitilmelerinin çok önemli olduğuna işaret etmektedir.

ÇOCUK YAŞTA EVLENDİRİLEN KIZ ÇOCUKLARI

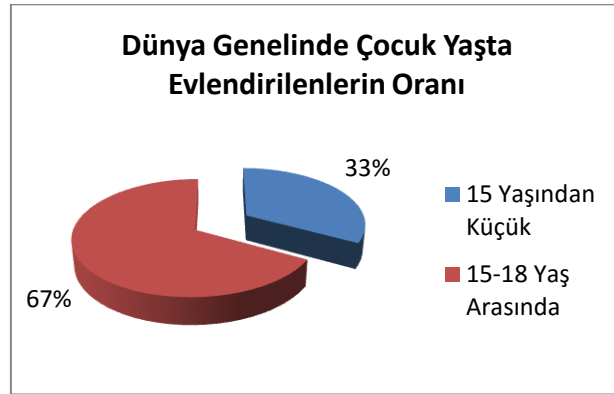
Çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları meselesi, dünyanın her bölgesinde var olan bir sorun olmakla birlikte, özellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde çok daha yaygın olarak görülmektedir.

Türkiye'de, çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları meselesinin “sorun” olarak değerlendirilmemesinin sebebi; evliliğin en önemli meşruluk kaynaklarından birisinin toplumsal mutabakat olması ve bu evliliklerin de daha çok bu mutabakat çerçevesinde gerçekleşmesidir.

Ataerkil ve geleneksel toplum yapısı erken yaşta yapılan bu evlilikleri normalleştirmiş ve meşrulaştırmıştır.

UNICEF'in 22 Ekim 2014 tarihli raporuna göre;

- Dünyada 700 milyondan fazla kız çocuğunun 18 yaşından önce evlendiği açıklanmıştır. Bu sayının da 3'te 1'i, yani yaklaşık olarak 250 milyonu, 15 yaşından önce evlenmiş olan kız çocuklarıdır.

- 2015 yılı verilerine göre; 15 yaşında evlendirilen kız çocuklarının oranı %3 iken, 18 yaşında evlenen kız çocuklarının oranı %14'tür.
- Çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları, 20'li yaşlarda evlenen kadınlara göre, hamilelikte ve çocuk doğurmada çok fazla sağlık sorunu yaşamaktadırlar.
- 15-19 yaş arasındaki kız çocuklarında hamile kalmaya veya doğuma bağlı ölümler çok sık ortaya çıkmakta olup, UNICEF raporlarına göre, her yıl 70,000 kız çocuğu hamile kalmaya veya doğuma bağlı olarak hayatlarını kaybetmektedirler.

- Ayrıca doğurdıkları bebekler de ya düşük sebebiyle ya da doğumdan sonraki ilk 1 ay içinde ölmektedirler.

WHO (World Health Organization)'nun 7 Mart 2013 tarihli yayımına göre ;

- 2011- 2020 yılları arasında 140 milyondan fazla kız çocuğu evlenmiş olacaktır. Bunların da 50 milyonu 15 yaşın altında olacaktır.

UNFPA (United Nations Population Fund)'un 2016 da hazırladığı rapora göre;

- Gelişmekte olan ülkelerde her gün 3 kızdan 1 tanesi 18 inden önce evlendiriliyor, 9 kızdan 1 tanesi 15 yaşından önce evlendiriliyor. Çocukların yaşları 8'e kadar düşebiliyor.
- Gelecek 10 yıl içinde her yıl 13.5 milyon kız çocuğunun 18 yaşından önce evlendirileceği öngörülmektedir. Bu durumda her gün 37,000 tane kız çocuğu evlenmiş olacaktır.

Çocuk evlilikleri kız çocuklarının gelişimini ve sağlığını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Çocuk yaşta yapılan evlilik sonucunda hamilelikler söz konusu olur ve fiziksel ve ruhsal olarak hamileliğe hazır olmayan kız çocukları bu süreci atlatmakta zorlanırlar. Bunun sonucu olarak da, 15 ve 19 yaş arasındaki kızlarda ölüme kadar gidebilen sağlık sorunları yaşanmaktadır.

Türkiye'de Çocuk Yaşta Evlendirilen Kız Çocukları Sayı Ve Oranı;

Avrupa'daki en yüksek çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları oranına sahip olan ülke Türkiye olup, dini evliliklerden dolayı bu sayı tam olarak saptanamamaktadır.

TÜİK verilerine göre Türkiye'deki tüm evlenmeler içindeki çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları oranının %28-%35 olduğu ve mutlak sayısının 181.036 olduğu yönünde ifadeler bulunmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı verilerine göre çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları sayısı 2010 yılında 45 bin 738, 2011 yılında 42 bin 700, 2012 yılında 40 bin 428, 2013 yılında 37 bin 481, 2014 yılında 34 bin 629, 2015 yılında 31 bin 337 olarak açıklanmıştır.

Adalet Bakanlığı'nın 2014 verilerine göre, Aile Mahkemeleri nezdinde açılan evlenmeye izin konulu davanın sayısı toplam 17.031'dir. Bu veri, yalnızca resmiyette görünen çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları sayısının yüksek olduğunu göstermektedir.

Çocuk yaşta evlendirilen kız çocuklarının sağlık sorunları çok fazla olmakta ayrıca eğitim sisteminden çıkmış oldukları için hem eğitimsiz olmakta hem de anne olduklarında çocukları için bilgisiz bir anne konumunda kalmaktadırlar.

Öneriler

- Çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları meselesini önlemek mevcut Medeni Kanunun uygulanmasının çok sıkı şekilde takibiyle mümkündür. Erken yaşta evlilik sorunu mevcut yasal düzenlemeler uygulandığı takdirde büyük ölçüde çözülebilecektir. Bu kapsamda, en büyük görev yasaları uygulamakla görevli olan kişilere düşmektedir. Kanunların uygulanmasında denetimi sağlayan mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu arasındaki uyumsuzluk giderilmelidir. Taraf olduğumuz ve Anayasa m.90 gereği uluslararası sözleşmelere uygun olacak şekilde Kanunlardaki çocuk tarifini belirleyecek bir düzenleme Adalet Bakanlığından talep edilmelidir.
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunundaki konuyla ilgili cezaların caydırıcılığı artırılmalıdır.
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun uygulanması için bilinç yükseltme toplantıları yapılmalıdır.
- Çocukların zorunlu eğitim ve öğretimlerini tamamlamayan veliler tespit edilmeli ve haklarında caydırıcı önlemler alınmalıdır.
- Erken yaşta evlenmenin sakıncalarını içeren dersler müfredata eklenmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığı ile işadamlarından oluşan meslek örgütleri arasında koordineli bir çalışma yürütülerek, geleneksel değerlerin hakim olduğu (özellikle doğu ve güneydoğu bölgesi) ekonomik yönden geri bölgelerde eğitimin geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmalı, bu bölgelerde görev alacak öğretmenlere maddi ve manevi destek olunmak suretiyle bölgede görev yapma isteği oluşturulmalı ve en önemlisi okul sayıları artırılmalıdır.
- Sosyal sorumluluk projelerinin artırılmasına yönelik kampanyalar düzenlenmeli, insanların sıklıkla takip ettikleri TV programlarında çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları meselesinin sakıncalı olduğuna ilişkin alt yazı, yazı yerleştirme vs. yöntemlerle toplum bilinçlendirilmelidir.
- Erken yaşta evliliklerin sağlık açısından zararları ile erken evliliğin sebep olduğu erken gebeliklerin meydana getireceği tehlikeler ve aile planlaması hakkında

toplumun geneline yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılmalı, bu kapsamda Sağlık Bakanlığı'na bağlı tüm özel ve kamu hastanelerinde bilgilendirme afişlerine ve buna benzer projelere yer verilmelidir.

- Toplumsal hayatı etkileyen yazılı ve görsel basından yararlanmak suretiyle etkili ve etkin çalışmalar yürütülmeli, toplum tarafından değer verilen bireylerin yer aldığı projeler hayata geçirilmelidir.
- ocuk yaşta evlendirilen kız çocukları meselesinin bir sebebinin de inanışlar olduğu dikkate alındığında, din görevlilerinin kanuni bilgiye sahip olmaları ve sorumluluklarını yeterince yerine getirmeleri sağlanmalı, Diyanet İşleri
- Başkanlığı tarafından bu hususta gerekli çalışmalar yapılmalı, özellikle hutbe ve vaazlarda erken evliliğin sakıncalarına dikkat çekilmeli, dini nikahın temel unsurlarının rıza, denklik, alenilik, ilan ve tescil gibi şartlar olduğu bilgisi topluma yayılmalıdır.

MÜLTECİ ÇOCUKLAR

Son 5 yıldır özellikle Suriye'deki iç savaş sonrası ülkemize gelen mülteciler çok ciddi bir problemi de beraberinde getirdi. Çok yönlü olan bu problemin özellikle mülteci çocuklar açısından baktığımızda eğitim başta olmak üzere sokakta yaşayan çocuklar olması , küçük yaşta kız çocuklarının evlendirilmesi ve suça sürüklenen çocuklara dönüşmeleri ilk planda sayılabilir.

UNICEF verilerine göre:

- Mülteci kamplarında bulunan insanlar içinde %34'ü kamplarda ve %66'sı da kamp dışında olmak üzere 642.867 kayıtlı Suriyeli mülteci bulunmakta olup bu sayının %53'ü (341.362) çocuklardan oluşmaktadır. Buna ek olarak Türkiye'de yaşamakta olup kayıtlarda görünmeyen 150.000 Suriye vatandaşı olduğu tahmin edilmektedir.

Son tahminlere göre kamplarda yaşayan okul çağındaki çocukların %20'si ve kampların dışında yaşayan çocukların ise yaklaşık %74'ü okula gitmemektedir. Kız çocukları veya engelli çocukların okula kayıt yaptırmama, okulu bırakma veya derslere düzenli bir şekilde devam sağlayamama riski daha yüksektir. Çocukların erken yaşta okulu bırakmalarının ardında yatan diğer sebeplerin arasında; çocukların aile ekonomisine destek sağlaması için çalışmaya zorlanması ve iş imkânlarının sınırlı olması gibi ekonomik nedenlerin yanı sıra alınan eğitimin resmi bir belge ile sertifikalandırılmaması gibi nedenler yer almaktadır.

- Kamplarda yaşayan toplam 75.000 okul çağındaki çocuk arasında okula kayıt oranı yaklaşık %80'dir (63.070).
- Kamp dışında yaşayan toplam 175.000 okul çağındaki çocuk arasındaki okula kayıt oranı ise yaklaşık %24'tür (46.000).

Sokaklarda yaşayan ve çalışan çocuk konusunda son 10 yıl yoğun çalışmalarla çözüme kavuşmuş gözükken problem Suriyeli çocuklardan sonra yine gündeme geldi. Büyük şehirlerdeki çocuklar başta olmak üzere mültecilerin yoğun bulunduğu tüm yerlerde dilencilik yaptırılan çocuklar, kapkaç yapan çocuklar, mendil satan Suriyeli çocukların yoğunluğu dikkat çekmektedir. Bu çocukların bir süre sonra sokaktaki çocuktan suça sürüklenen çocuğa dönüşme olasılığının çok yüksek olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Aynı şekilde Suriye sınırından giriş yapan mülteci ailelerinin küçük yaşta kız çocuklarının oradaki adamlarla başlık parası karşılığı 5-10 bin liraya satıldığı ve bu kız çocuklarının bu

adamlar tarafından eve kuma olarak götürüldüğü görülmektedir. Bu da küçük yaşta evlendirilen kız çocukları problemini gündeme getirmektedir.

Mülteci çocuklar küçük yaşta evlendirilme, sokakta yaşam, suça sürüklenme ve çocuk kaçırılması olgularında ön plana çıkmakta ve büyük bir problemi de getirmektedir.